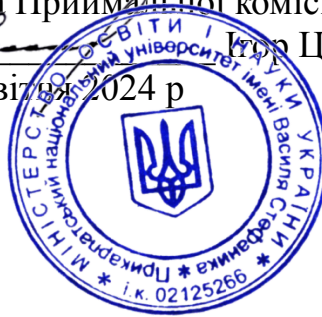

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Голова Приймальної комісії
Ігор ЦЕПЕНДА
«22» квітня 2024 р.

ПРОГРАМА
вступного випробування

“ПОЛІТОЛОГІЯ”

для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю
052 «Політологія»

на основі освітнього рівня магістра (освітньо-кваліфікаційного ступеня
спеціаліста) при прийомі на навчання у 2024 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
Протокол № 1 від 22.04 2024 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з політології є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія при прийомі на навчання на основі освітньо-кваліфікаційного рівня/ступеня спеціаліста/магістра до Прикарпатського національного Університету імені Василя Стефаника у 2024 році.

Програма містить основні питання з політології, а також перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування, дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме в пошуку й підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Політика як соціальна реальність, її структура та функції.
2. Межі політики в суспільстві.
3. Суперечності політики і моралі. Цінності та принципи політичної етики.
4. Національна політика сучасної України: зміст, проблеми, суперечності та шляхи їх вирішення.
5. Філософсько-теоретичні джерела політичного реалізму та ідеалізму
6. Теоретичні джерела ідеалізму в працях Г. Гроція та І. Канта.
7. Виборча кампанія як форма політичної діяльності.
8. Сучасні виборчі технології.
9. Виборча система сучасної України: проблеми становлення і розвитку.
10. Мажоритарна виборча система: сутність та різновиди.
пропорційна виборча система: сутність та різновиди.
11. Проблеми ефективності виборчих систем.
12. Виборча кампанія як форма політичної діяльності.
13. Змішана виборча система.
14. Влада як явище суспільного життя, основні підходи до її тлумачення. Сутність політичної влади.
15. Ресурси політичної влади.
16. Функції політичної влади.
17. Структура владних відносин та механізм розподілу влади.
18. Механізми державної влади в Україні.
19. Поняття «партія»: сутність, причини виникнення, ознаки.
20. Формування політичних партій в Україні: загальна характеристика, особливості виникнення і функціонування.

21. Партийна система сучасної України.
22. Багатопартійність і демократизація суспільства в Україні.
23. Типологія партійних систем.
24. Роль та місце партій у сучасному політичному процесі.
25. Партиїнополітичний спектр сучасної України.
26. Природа, соціальна сутність, функції політичного лідерства.
27. Політичні лідери України, критерії оцінки їх популярності та ефективної діяльності.
28. Типологія політичного лідерства та її критерії.
29. Сутність політичного елітаризму. Політична еліта в структурі влади.
30. Політичні еліти: проблеми типології.
31. Політична еліта сучасної України: проблеми становлення та розвитку.
32. Поняття політичної культури.
33. Типологія політичної поведінки.
34. Типологія суспільнополітичних організацій і рухів.
35. Поняття та функції політичної ідеології.
36. Суть та основні характеристики політичної свідомості як форми відображення політичного буття.
37. Людина як об'єкт політики. Політична соціалізація особи.
38. Зростаюче значення людини та її участі в сучасному політичному житті.
39. Політична діяльність: суть, структура, форми.
40. Людина як суб'єкт політики. Основні типи особи стосовно політики.
41. Теоретична і практична політична діяльність.
42. Абсентеїзм: поняття, ознаки, форми.
43. Політична соціалізація особи.
44. Політичні режими: сутність, ознаки та типологія.
45. Форми державного правління та державного устрою.
46. Основні риси політичного режиму в Україні на сучасному етапі
47. Сучасна Українська державна форма в контексті конституційної форми правління.
48. Правова держава: сутність та основні принципи
49. Поняття громадянського суспільства, фактори становлення та розвитку громадянського суспільства.
50. Фактори становлення та розвитку громадянського суспільства.
51. Основні напрямки і пріоритети зовнішньополітичної діяльності Української держави.
52. Насильницькі та ненасильницькі засоби впливу і примусу в практиці світової політики.
53. Політична стабільність суспільства: сутність, фактори, перспектива для України.
54. Утвердження України на міжнародній арені.
55. Становлення відносин та поглиблення діалогу між Україною та ЄС.
56. Сучасний стан відносин ЄС – Україна.

57. Українськоамериканський міждержавний діалог від Помаранчевої революції до наших днів.
58. Значення аналізу політики в міжнародних відносинах.
59. Методика складання аналітичної довідки
60. Методика складання аналітичної доповіді.
61. Поняття і суть політичної системи суспільства, її функції та типологія.
62. Держава в політичній системі суспільства. Її ознаки та функції.
63. Функції політичної системи.
64. Українська держава – центральний інститут політичної системи.
65. Основні напрями зовнішньополітичної стратегії України.
66. Військовий фактор в сучасних міжнародних відносинах.
67. Міжнародні організації як механізми регулювання міжнародних відносин.
68. Етнонаціональні аспекти політичного життя сучасної України.
69. Етнонаціональна політика: мета, принципи, проблеми.
70. Лобізм як суспільна практика.
71. Групи тиску: поняття та суспільні функції.
72. Принципи і методи прийняття рішень у політичній сфері.
73. Особливості трансформацій політичних систем у країнах пострадянського простору.
74. Форми, моделі і типи політичних конфліктів.
75. Політичний процес, його суть, структура, різновиди.
76. Особливості сучасних політичних процесів у постсоціалістичних країнах.
77. Процес подолання політичної кризи.
78. Національні інтереси. Структура національних інтересів.
79. Стратегія національної безпеки України.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналітика, експертиза, прогнозування: антологія К.: Наша культура і наука, 2003. 612 с.
2. Аналітичні записи з розробки державної політики / Укладач В. Романов, О. Кілієвич. К.: Видавництво УАДУ, 2001. 236 с.
3. Аристотель. Політика. Пер. з давньогрец., передм. О. Кислюк. К., 2005.
4. Бебик В. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика: Монографія. К.; МАУП, 2000.
5. Бебик В. М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг: навч. метод. посіб.. К.: МАУП. 2001. 216 с.
6. Бжезинський З. Великі перетворення // *Політ. думка*. 1994. №3. С. 5 -16.
7. Білоус А. О. Політикоправові системи: світ і Україна: навч. посіб. / А. О. Білоус. К.: АМУПП, 2000. 200 с.
8. Бурмака М. П. Громадянська культура як детермінанта становлення демократії в Українському суспільстві *Політол. вісн.: зб. наук, пр.* К.: ІНТАС, 2009. Вип. 41. С. 261-278.
9. Буряк П.Ю., Гупало О.Г. Європейська інтеграція і глобальні проблеми сучасності : навчальний посібник. К.: “ХайТекПрес”, 2007

10. Ващенко К.О. Політичний аналіз і прогноз у сучасній Україні. К.: Логос, 2008. 286 с.
11. Вільчинська І. Ю. Політична культура як ціннісно-нормативна основа політичної мотивації. *Політол. вісн.: зб. наук. пр.* К.: ІНТАС, 2009. Вип. 41. С. 279-289.
12. Баранцева К. Проблеми формування державно-управлінської еліти: світовий досвід та Україна *Молода нація*. К.: Смолоскип, 1997. № 6. С. 115-130.
13. Бебик В.М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. К., 2000.
14. Бодуен Ж. Вступ до політології. К., 1995.
15. Гелей С.Д. Українська консервативна політологічна думка першої половини ХХ ст. Львів. 1998.
16. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навч. посібн. Рівне, 2008.
17. Коблеч Г.К. Політика: Основні концепції в суспільних науках / Пер. з англ. О. Дем'янчука. К., 2004.
18. Кочубей Л. Теорії еліт: зарубіжний досвід для України *Сучасна українська політика: політики і політологи про неї*. Київ, Миколаїв, 2008. Вип. 14.
19. Кухта Б., Теплоухова Н., Політичні еліти і політичне лідерство. Львів, 1997.
20. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / Ред. кол. Ф.М. Ф.М. Рудич. К., 1998.
21. Політична система України: проблеми становлення і розвитку. Монографія / В.С. Великочий, М.А. Генік, Г.О. Дичківська та ін.: За ред. В.І. Кафарського. К., 2008.
22. Потульницький В. А. Політична доктрина В. Липинського. *Укр. іст. журн.* 1992. № 9.
23. Стойко О. Трансформація політичних інститутів у сучасних перехідних суспільствах: монографія. Київ: Інститут держави і права ім. В. Корецького, 2016. 415 с.
24. Теорія політики: підручник / Денисенко В. М., Бліхар В. С., Требін М. П. та ін. – Львів.: Лігапрес, 2015. 668 с.
25. Політична система сучасного суспільства: навч. посіб. / В. Мадіссон та ін. – Київ: КНУТД, 2015. – 183 с.
26. Поліщук І. О. Інститут політичних партій: історія і сучасність / І. О. Поліщук
27. *Персонал*. 2010. № 1. С. 10-15.
28. Поліщук І. О. Концепція політичної культури: структурний аспект / І. О. Поліщук *Персонал*. 2005. № 6. С. 26-30.
29. Поліщук І. О. Маніпуляційні технології у президентській виборчій кампанії 2009-2010 в Україні / І. О. Поліщук. *Гілея: зб. наук. пр.* 2010. Вип. 31. С. 410-417.
30. Поліщук І. О. Політичні партії як суб'єкти виборчого процесу. *Політ. менедж.* 2005. № 6. С. 42-49.
31. Поліщук І. О. Поняття "виборчі технології": основні концептуальні підходи / І. О. Поліщук, О. М. Моторнюк *Вісн. Нац. юрид. акад. ім. Ярослава Мудрого*. Сер.: філос., філос. права, політол., соціол. 2010. № 7. С. 189-200.
32. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика. К.: Знання, 2006. 663 с.
33. Примуш М. В. Політичні партії: історія та теорія [Текст]: навчальний

- посібник /М. В. Примуш. К.: Професіонал, 2008.
34. Проблеми модернізації політичних систем сучасності: моногр. / М. І. Панов (кер. кол. авт.), Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян та ін.; за заг. ред. Л. М. Герасіної, О. Г. Данильяна. Х.: Право, 2008. 320 с.
  35. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: Монографія. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007.
  36. Романюк О. Транзитивні демократії (про вивчення характеру політичних режимів перехідних суспільств) *Людина і політика*. 2004. № 2.
  37. Рудакевич О. Функції національної політичної культури: теоретико-методологічний аспект. *Сучас. укр. політика*. К.: Центр соц. комунікацій, 2011. Вип. 22. С. 17-26.
  38. Рудич Ф. М. Політологія: підручник. 3тє вид., перероб., доп. К.: Либідь, 2009. 480 с.
  39. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем / під ред. Л.Д.Чекаленко. К.: Дипломатична академія при МЗС України, 2013
  40. Скрипнюк О. В. Демократія: Україна і світовий вимір (концепції, моделі та суспільна практика) / О. В. Скрипнюк. К.: Логос, 2006. 368 с.
  41. Суспільна трансформація: концептуалізація, тенденції, український досвід / за ред.: В.В. Танчера, В. П. Степаненка. К.: Інст соціол. НАНУ, 2004 133 с.
  42. Телешун С. О. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації: Курс лекцій / С.О. Телешун, А.С. Баронін. К.: Вид. Паливода А.В., 2001. 112 с.
  43. Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування. Збірник матеріалів / За ред. М.М.Розумного. К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2006. 34 с.
  44. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. К.: Основи, 2002. 750с.
  45. Тимків Ярополк. Теорія і практика сучасної європейської політики безпеки: приклад Польщі : навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 224 с.
  46. Ткач Д.І. Аналіз зовнішньої політики: навчально-методичний комплекс дисципліни. К. : Університет економіки та права "КРОК", 2010. 32 с.
  47. Токвиль А. Про демократію в Америці. К.: Всесвіт, 1999. 373 с.
  48. Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладний аспекти: [кол. моногр.] / за ред. Ф. М. Рудича. К.: МАУП, 2002. 488 с.
  49. Фесенко В. Вітчизняна політична еліта у контексті "проекту Україна". *Незалеж. культур, часоп. "і"*. 2006. № 45. С. 116-121.
  50. Хилько М. Політична культура населення України: аналіз розвитку громадянських якостей. *Політ. менедж.* 2007. № 1. С. 115-126.
  51. Шведа Ю. Політичні партії: Теорії політичних партій та партійних систем: Навч. Посібник. Львів: Тріада плюс, 2004.
  52. Шляхтун П. Політологія: Теорія та історія політичної науки [Текст] К.: Либідь, 2002.
  53. Юрій М. Основи політології [Текст]: навчальний посібник. К.: Кондор, 2009.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Прикарпатському національному Університеті імені Василя Стефаника.